

Megjelenik minden csütörtökön. — Előfizetési ár: egész évre 4 frt, fél évre 2 frt, negyedévre 1 frt. — Hirdetések ára: 4 hasábos petit sor 8 kr. Az előfizetési pénzeket a Szent-István-Társulat igazgatóságához, a kéziratokat a lap szerkesztőségéhez (IV. Lövész-utca 13. sz.) kérjük küldeni.

Budapest, 1883.

3. szám.

Január 18.

Jézus neve napján. *)

A méz nem édes, és a nap setét,
Ha zengni hallom Jézus szent nevét;
Mert ebben minden édesség, dicsőség,
Benn rejlik és örökké tündöklön ég.

Oh ti e névnek szentelt jegyesi.
Jó lelketek mily áldás környezi!
Övéi vagytok és Ó tietek,
Vele örökre egyesültetek.

Oh mely magas boldogság bírni őt,
A végtelent, a szentet, a dicsőt,
Kit a világ nem ismer, ah pedig,
Üdv és áldás csak benne születik!

Vajjon mi boldogítja a szívet?
Egyéb ugyan mi mint a szeretet?
E nélkül éltünk gyászos, fénytelen,
S rózsák helyett csupán tövist terem.

E nélkül a szív, mint a pusztá sír,
A melynek ormán egy virág se nyíl, —
Sivár, kietlen, olyan mint a ház,
Melyben halál, kétségbesés tanyáz.

És hol találod, ah hol lelheted
A leghívebb, tisztább szeretetet?
Ő nála, csak Jézusnál egyedül,
Kiben a szeretet megtestesül!

S e szeretetnek örökösei
Levétek, Jézus hű jegyesi,
Midőn neki adtátok magatok,
S a földről nagylelkűn lemondtatok.

Oh e szeretet áldó sugara,
Ragyogni ránk nem szűnik meg soha,
Oly édesen ölelget, melegít,
Áthatva keblünk titkos rejtekit!

És tőle szívünk — mint kopár mező,
Ha a tavasznak langy fuvalma jó,
Ezer virágot ölt magára föl, —
Szintugy erényvirággal tündököl.

Oh védjete, ti földi angyalok,
És a csalárd világtól ójatok;
S a mi szívünkbe is oltsátok át
Szerelmeknek áldó sugarát.

Hogy járva jó példátok nyomdokán,
Ne fussunk a hiu világ után.
Hanem akként intézzük életünk,
A mint kívánja édes mesterünk.

Hogy így ha sírunk gyászos éjjele
Reánk borúl, az ő szeretete
Ragyogjon onnan hajnalfény gyanánt,
Elénk, kitárva üdvünk mennyhonát!

Szulik József.

A nyolc-kezű.

— Beszély. —

(Folytatás.)

V.

Van egy előkelő kör, a nagyuri időöltés és szórakozások színhelye, melynek tagja lenni mindenki ohajt, ha valamire szerepet akar vinni a közéletben. A kör főbb tagjai olyan egyének ugyan, kik fényes névnek s egyuttal nagy vagyonnak is birtokában vannak s a kik velökszületett tartózkodásnál fogva nem örömet érintkeznek minden fajta emberekkel az életben, de a kör helyiségeiben egészen más élet-nézetek uralkodnak. Itt, a kinek jó hangzású neve van és egyébként győzi pénzzel, az szívesen látott czimbora

*) A Miasszonyunkról nevezett szegény iskolánék, mint Jézus jegyesi, Jézus neve ünnepét különösen megülik. Néhány év előtt e verssel üdvözölte őket Kalocsán egy növendékük többi társa nevében.

s dicsekedhetik azzal, hogy fiatal mágnásokkal kezelt szoríthat a körben, az öreggel pedig kalapbillentést eserélhet az utcán. A körből nincs kizárva semmiféle tisztességes ember. Bátran járhatja az elegáns olvasó, pipázó, mulató, tekéző, ásitó és unatkozó termeket; nem kívánnak tőle egyebet, mint hogy évenként pontosan megfizesse a díjat s a körbe ne lépjen be, ha eszmája vagy jelleme sáros. A ki szép summa pénzen megveszi magának ezt a dicsőséget s egyébiránt nem tolakodik mélyebben a termekbe, s ha észreveszi, hogy valami van készülöben, a hol az embernek pénzzel vagy vérrel kell előállania, akkor idejekorán szedi sátorfáját s pár napig nem mutatja magát, — az jól érezheti magát e helyen. Legalább is olyan jól, mint ama tönkrejutott olasz herceg vendégei, kik hogy a herceg asztalához hivatalosak lehessenek, jó pénzért kelle minden terítéket megvásárolniok. Hanem a ki itt szerepet akar vinni, annak igen szép alkalma nyílik bemutatni gavallériáját. Ész nem kell hozzá, — hanem pénz annál több. Azután, ha valamely füstös csapszékben, vagy eldugott kávéházban egy pár ember összeül, hogy egy pár másik embernek a pénzét elnyerje, az mindenesetre a közbiztonság, jelesen a vagyonbiztonság ellen intézett merénylet; ellenben, ha valaki ott, hol minden fényben, aranyban uszik, egy éjjel elveszti fele vagyonát, — ahhoz kinek mi köze. Nagy urak csak nem főgnak krajezárokban mulatni s azt a törvény nem gátolhatja, hogy valaki ne költson úgy és annyit, ahogy és a mennyit akar, ha van miből.

Ha valakit urias viszketege odáig űzött, hogy ezen fényes, magas körökbe kevés jözezimmal betolakodjék, az vagy hamar kigyógyul abból az ábrándból, hogy urnak született, vagy belevesz. Az előbbi eset gyakrabban előfordul; mert mihielyt az újból faragott ur észreveszi, hogy azok a kézsorítások és kalapbillentések hízlegők ugyan, de átkozottul sokba kerülnek, ha van esze, még jókor kimenekül a külső termekbe, a hol csak a türt tagok szerepelnek. Ha azonban nincs esze, akkor folytatja a versenyt addig, míg tart benne a szusz. Ha ez kifogyott, legfeljebb oly módon érezheti magát otthon a körben, ha beáll oda inasnak.

Bárdos Béla szintén tagja volt e körnek és oszta-kozott annak főuri szórakozásaiban. A szórakozások igen gyakoriak és drágák voltak, mert az elegánzia sehol sem olcsó. Bélát a kör kipróbált lovagjai mint olyant ismerték, ki mindig kifogástalan öltözetben jelent meg s ersénye tele volt. Szabad és otthon volt azon termekben is, melyekben a legfontosabb közéleti ügyek döntettek el, melyek a társadalomra rendkívüli hatással voltak, ugymint egy elegáns rókahajsz, ügetőverseny, hajduszalmási hajtóvadászat, jelmezbál, bazár, régiségek kiállítása, indiai trigrisvadászat, egy hírlapíró felfricskázása párbaj, beesületbiróság, theaestély, Signora Kalamajka világhírű táncosnő felléptetése, expedició új Guineába, egy kupecztársaság megalakítása, ökölvívási tanszék, galambszín kesztyű-vita, agaraszegylet, a mille fleurs és jokey-klubb illatszereknek salonképtelenné nyílvánítása, piknik, kártyaestély, — szóval mind igen fontos és országos ügyek. Bélának mindezekhez hozzászólása, sőt egyes ügyekben megbízatása volt, a mi nagy kitüntetés.

Jelenben épen egy szokatlanul fontos ügy főrog a szőnyegen. Valamely kóbor herceg, ki már sokat látott s tapasztalt, a nélkül, hogy a paprikát és cigányzenét megízlelte volna, fejébe vette, hogy meglátogatja a gulyáshus hazáját. A hatalmas herceg szerette a vidám társaságot s szórakozást úgy mint egyik őse, ki jó barátjával egy magyar herceggel rendesen úgy leitta magát, hogy utóvégre az asztal alatt ölekeztek. Az előkelő körök mindent megtettek, hogy a magas vendéget kellő fényvel fogadhassák, s gondolkoztak arról, hogy ugyancsak a magas vendégnek lehetőleg jó véleménye támadjon az előkelő körökről. És ez komolyan van mondva.

A tanácskozás, melyben csak a kipróbált s válogatott lovagok vettek részt, már nagyban folyt, midőn belépett Béla.

— No épen jókor, már csakhogy nem utánad küldöttünk, — kiálta a belépőre, egy monoklis fiatal ember, kit mindenütt lehet látni, — az x-i herceg holnap jó az esti vonattal.

— Hallottam.

— Estély van készülöben tiszteletére.

— Tudom.

— A herceget meghívjuk ide.

— Pompás. De eljön-e?

— Bagatelle! Közénk?

— Hátha valami — komoly ember.

A lovagok összenéztek; mintha ez a megjegyzés egy kissé furcsa lett volna. Hanem a mint látták, hogy Bélának esze ágában sem volt gúnyolódni, — nagy habetára fakadtak.

— Hagyjátok! Nem ismeri a herceget; szolt az egyik.

— Ki kell tennünk magunkért.

— Csóri Jerke bandáját kell megrendelni. Az legjobban huzza. Még ma beszéljen vele egyikünk, holnapután esti nyoleztól másnap nyolezig le van foglalva. Ki ajánlkozik rá?

Rögtön készen volt egy tanácskozmányi tag, hogy magára vállalja Csóri Ferke bandájának megszerzését. Jót áll érte fejével.

— Jó. Tehát ez meg van. A herceget egy tisztelő küldöttség fogja fogadni az indóházban. Ide olyanok valók, a kik értenek s beszélnek a herceg nyelvén.

Volt öt-hat olyan is. A többi csak a diplomatikus nyelvet értette. Az ajánlkozokból kiválasztottak hatot.

— A herceget másnap küldöttség fogja meghíni. Kik hívják meg?

Ez már hosszabb vitára adott alkalmat. Itt már nagyon körültekintőnek kell lenni. A kör legelőbbkelői lettek ezen fontos tisztségre kiszemelve.

— Ha a herceg megjelen, — a kör lépcsőházában ünnepélyesen fogadtatik.

Erre is volt vállalkozó rögtön.

Most következett a diszvacsera fölötti vita. Először is a menu megállapítása adott gondot. A lovagok heves vitába kezdtek, — a pro és contra ajánlatok a végmegállapodás minden reményét tovaűzték, elvégre is az öreg Dombóváry grófot kellett előcizálni az ötödik teremből. Az öreg gróf első gourmand az országban.

Rossz nyelvek azt állítják róla, hogy minden vagyont — megette. Ez tekintély. Ez döntsön.

A spleenes öreg gróf épen a Journal de Paris-t olvasta, midőn a tanácskozók küldöttsége rajta rontott. Mikor megérté, hogy miről van szó, levette aranyfoglatu szemüvegét, finom selyem kendőjével megtörle, azután papírt és írót kért, s rövid gondolkodás után leírta a menut. Azután hidegen kezébe vette a hirlapot és olvasott tovább. A tanácskozók küldöttsége nagy diadallal rohant vissza a gyűlésterembe. Ott újra átolvasták, megbírálták a menut, s arra a meggyőződésre jutottak, hogy azt Bechamel sem állíthatta volna össze különben. Pedig Bechamel első szakácsa volt a világnak.

Nagyobb gondot adott az italok és borok megválasztása. Itt a vélemények nagyon eltérők valának. Tekintetbe veendőek voltak a herceg hajlamai, szokásai. A hosszú és heves vitát elvégre gróf Cserházi Alfonz döntötte el, ki ifjabb korában követségi járulnok volt a herceg udvaránál s ismerte az ottani szokásokat. Ebben is megállapodtak.

Legnehezebben ment a sorrend megállapítása az asztalnál. Itt mindenki jelen akart lenni. A legfélékenyebb óvatossággal és vigyázattal jártak el az ülőhelyek megválasztásában. Ki üljön a herceg jobbján, balján, ki legyen vele szemközt, tőle harmadik, negyedik stb. Nagy nehezen meg tudták határozni a sorrendet. Hála istennek, ezen fontos dolgon is túl vagyunk.

— A herceg nem ellensége a játéknak! szolt a főrendező s nekem biztos tudomásom van arról, a mint a bor és zené megette hatását, a herceg nem fogna visszautasítani néhány partiet. Ki vállalkozik erre?

A mit eddig eldöntöttek, az mind a klub költségeire ment. Most álljon elő, ki az ur.

A lovagok egynemelyike minden fontosabb ügyet bevégezve látván, kezdett eloldalogni. Ki sietett megbízatásában mihamarabb eljárni, ki hősről panaszkodott, szóval mikor arra került a sor, ki kártyázzék a magas vendéggel, a tanácskozók jobb része kezdett elpárologni, csak a zöme maradt ott.

— A játék urias lesz.

— Ezuttal megszűnik minden szabály.

— Természetes.

— Ki kell tenni magunkért.

— Mindenestre.

A tanácskozók serege meggyérült ugyan, hanem mégis megállapodott ezen legfontosabb kérdésben is. Egy dúsgazdag főúr, egy havasalföldi nábob, egy becsempészett orosz gróf, kinek legszebb lovai futnak a gyepen, voltak e nemes czélra kiszemelve. Negyedik volt Béla. Még eddig semmiféle szerepet nem kapott a világra szóló ügyben, — ezt neki szánták. Elfogadta. Már most az a fődolog, hogy mindenki megbízatásában lovagiasan, a kör méltóságához képest eljárjon. Gondoskodva volt arról is, hogy a külső teremben tanyázó tiszteletbeli adósok lehetőleg távol maradjanak az elegáns hajsztól. Amiről nem is igen kellett gondoskodni, mert ilyen esetekben úgy is távol szoktak maradni.

VI.

A nagy esemény megtörtént. A herceg megjött, ünnepélyesen fogadtatott, elfogadta a meghívást, meg-

jelent a körben, megízlelte a paprikát és cigányzenét, megitta a jó bort, — azután leült kártyázni, tizszer egymásután spengolta a bankot, s miután jól lakott zenével, esókkal, pénzzel, harmadnapra felült a vasutra s ment vissza hazájába.

A lapok tele voltak dicsőítéssel, magasztalással. Ily elegáns, magas vendége még nem volt a fővárosnak. Pedig praesumtiv örökös. Valóban dicsőségre válik az országnak, hogy mindazt, amiben részesült, elfogadta, meg nem vetette. Derék, lovagias herceg. Tudjuk és büszkéek vagyunk arra, hogy azt a néhány órát, melyet körünkben töltött, meg fogja emlegetni holtáig.

Hogy azonban azt a néhány órát meg fogják emlegetni mások is, arról a lapok nem beszéltek. Az már nem tartozik a publikum elé.

Béla nagy kitüntetésben részesült. Szerencés volt tiz és néhány ezer forintot veszíteni. Hanem azt mondják róla, hogy igazi gavallér. Már az igaz, hogy nem vált a magas körnek szegényére. Igen elegánsan vesztett. Maga is büszke volt arra egész másnap délig, mikor álmából felébredett.

A boldog, nyugodt embert arról lehet megismerni, hogy mikor felébred az ideiglenes halál karjaiból, örül az életnek. A szenvedő embernél megfordítva van. Az ébredés mindig fájdalmas. Bélánál is az volt.

Még jóformán magához sem tért, mikor jelentették neki, hogy az a kiesiny, száraz emberke, kinek mindig szabad bejárása van hozzá, már nyolcz órától fogva ott vakaródzik az előszobában s nagy beszélhetnékje van az ifju urral, kit az egek tartanak meg minden jóban, ha nem is életfogytáig, legalább mai déli tizenkettőig.

Béla mámorosan kelt föl s alig hozta rendbe öltözékét, máris fogadnia kellett azt a vendégét, kit nem lehet elutasítani.

A kis ember, a hogy belépett a fiatal urhoz, azzal kezdte mondókáját, hogy három gondosan összehajtogatott papírt vont elő oldal-zsebéből s minden magyarázat nélkül tisztes távolból odamutatta Bélának.

— Mit akar ön?

— Csak ezeket a papirokat akarom beváltani.

— Most nem érek rá.

— Én pedig nem várok.

— Menjen oda, a hova eddig járt; szolt Béla ingerülten.

— Épen onnét jövök. A nagyságos asszonytól. Azt mondta, hogy kilöketett. Én a pénzemet akarom.

— Meg fogja kapni.

— De most akarom.

— Az nem lehet.

— De kell lenni. Megmondom miért. A nagyságos asszony nem hajlandó többet fizetni. Teheti. Csak négy sort kell az ujságban közölnetnie, hogy nagyságos Bárdos Béla urnak ezentul semmiféle adósságait ki nem fogja fizetni, — és akkor én, és mi meg vagyunk löve. Alásszolgája. Én menekülök, míg lehet.

— Adjon új hitelt. Tudja, hogy van vagyonom. Várja be az időt.

— Azt ugyan nem teszem. Nagyságod ma főbelövi magát, holnap pedig megütheti a guta. És akkor én elmehetek koldulni. Beragaszthatom ezen három

váltóval törött ablakomat. Így nem alkuszunk. Hitelezni annak szoktunk, ki tud fizetni.

— Ön szemtelenkedik.

— Sőt szemes vagyok.

— Kidobatom önt — legott.

— Teheti! Én önnek adom pénzemets ön kidobat!

Ezt az udvariasságot én fogom legkevésbé megbánni. Valóban, ön gavallér!

— Szót se többet.

— Akar-e ön fizetni vagy nem?

(Folytatása következik.)

Jézus nevében.

(Szulik József barátomhoz *)

Jézus nevét zengéd barátom
Oly egyszerű szép húrokon.
Jézus szívében írva látom:
Szíved velünk mi hü rokon?

E név, — e szívnek méze árad
Szent lantod édes kis dalán,
E mézpatak költ rózsaszárat
Oltarod árnyas oldalán.

Mert rózsá: versed; mely befonja
A bú-keresztnek sebeit,
Hintván a szenvedőkre lombja
Részvét s vigasznaak cseppjeit;

Jézus keresztje drága terhét
Hordod szelíden tenmagad,
Azért fogod fel más keservét,
Dal-balsamod azért fakad.

Azért szeretsz kegyelve minket,
Kiket gvülöl a nagy világ:
Hogy ékesítsd keresztjeinket,
Mint szende Golgotha-virág. —

Mondják: Te tiszta tűz dalossa, —
Barátod ellentéte vagy?!
Míg lantod érzet könye mossa
Enyém ragyog mint jég. — de fagy?!

Ah hogyha tudnák, ez a jég szív
Mint olvadoz Jézus Nevén?
S ihlett dalodból mennyi kéjt szív
A hü barátság szent hevén?

Te jól tudod! hisz együtt érzők
E név, e szív mint boldogít?
Látók, a sebhelyek mi vérzők?
S csókoltuk együtt nyomdokit!

Jézus neve: napunk sugára . . .
Csillagcsa Te, én bús havas,
Fényt s szende lángot Tőle várva
Tán bennem is kél hőbb tavasz?

E név legyen szívünk malasztja,
Ihlesse lantjaink dalát:
Majd hárfá-díjúl ránk fakasztja
Örök dalú szép hajnalát!

..... S. J.

*) I. Kath. Hetilap 1882. 40. sz. »J. társasága tagjaihoz.«

Feltétlen bizalom.

(Humoreszk.)

Aesculapra mondom! Mióta a gombától meghimlőztem, oly elismeréssel viseltetem orvosaim iránt, kik betegségem alatt gyógykezelték, hogy — ha tehetségemben állana, — azonnal érdemjelt küldenék mindenkinék — díjmentesen — gombából.

De nehogy valaki a t. olvasók közül — szürke szemüvegen át — azt következtesse e sorokból, hogy esküdtt ellenségévé lettem a medicusoknak!

Oh koránsem! Kalapom karimáját hívom fel bizonyosságul, hogy velök szemben, minden alkalommal, udvariasságomnak s külsőleg nyilvánítható tiszteletmenek — egész a keresettségig — teljes mértékével adózom.

Nagy része van azonban e tiszteletnyilvánításomban azon igénytelen »dr«-nek, melyre mégis oly sokan tartanak igényt.

Kis koromtól fogva, különös vonzalommal viseltetem az ily sallangos nevű emberek iránt, ha nem is ismertem őket. Egyszerű oka pedig az, hogy mint minden gyermek, — én is fölötte szerettem a katonásdít, s biztosra vettem, hogy az ily »dr«-es ember nem lehet más, mint katona, mert a »dr« bizonyosan a puska-durránást jelenti.

A mint pedig az idő világot gyujtott gyermeki képzeletimnek boldog homályában, — átláttam ugyan előbbi véleményemnek helytelenségét, mindazonáltal a »dr« rövidítésének helyes magyarázata gyermekkori megfjételemmel némiképen azonos maradt.

E durranást tisztelem én legfőképp — a medicusokban, habár talán meg is lennék egy némelyiknél győződve arról, hogy szellemi fegyvere bizony nem egyszer csütörtököt mondott.

De tehetek-e én róla, ha már olyannyira tisztelem a tudományt s szeretem az életet.

Azonban mind ez csak bliktri azon rokonszenv s feltétlen ragaszkodáshoz képest, melylyel az én Berezi barátom viseltetik az orvosi tudomány iránt.

Együtt voltunk az x—i növeldeben. Együtt ittuk a múzsák italát s ettük a Mózsi cipóját. És nem megfordítva. Mert mi csürés-esavarás — legyünk őszinték — Berezi jó tanuló volt, s — horribille dictu — mit még el sem magyarázott a tanár, már ő a kis ujjában birta. Nagyot nem hibáztam volna ugyan, ha a cipót nevezem is meg első helyen, mert Berezi, — hála hatalmas étvágyának! — kitűnő bevehetési képességgel volt megáldva s vegetatív életében a legfőbb szerep gyomrának jutott.

Nem is sokat válogatott; a fáczánpeccsenyét megette ő hétköznap is, s csak meg sem kérdezte volna, hogy francia vagy magyar pezsgőt hoznak-e? De mégis, pardon! a tört borsóért aztán nem bánta, ha orra alá is borsot törtek.

Apropos! Az orról eszembe jut az a bibiresók, mely rózsás kedvét oly gyakran lehangolá. Hogy is nőtt ez oda? Ó maga sem tudta. Ott diszelgett orra hegyén, csaknem minden időben, apróbb pattanás társai közt, mint hold a ragyogó csillagok társaságában. Udvara is volt, mely Berezinék nem csekély boszan-

ködására még növelte a bibiresókot terjedelmökben. — Annyi haszna e hasonlóságából mégis volt, hogy némelykor az ő holdja is fogyatkozott, s ilyenkor aztán volt öröm Izraelben. Minden áron elszerette volna magával hitetni, hogy nyoma sem látszik már; azonban alig kezdte örülni, a végzeteljes bibiresók újra előtűnt, derűt varázsolva boszantó társainak arczára.

Különbösen derék fiu volt Berezi, mindnyájan szerették.

Volt neki azonban még egy különös tulajdonsága, minővel bizony senki közülünk nem rendelkezett. Ez »éjjeli harezai« volt.

Élénk képzelődő tehetsége (egész mese-tár volt!) álmában is oly tevékenységet fejtett ki — kifelé, mely mozgásba hozta izmait is, még pedig oly formán, hogy (hála szerencsémnek, a miért távol estem ágyától a hálóteremben) csak a volt szomszédja háta a megmondhatója, mint a melylyel képzelő tehetsége igen gyakran érintkezett. — Felkelt, — kilármázta magát, jól elpüfölte a falat vagy szomszédját, — visszakarta az ütlegeket, — lefeküdt, — tovább aludt, — s reggel mindezekről semmit sem tudott.

Néhány nap óta azonban feltűnt nekünk, de különösen szomszédjának, — ki már megszokta a Berezi harezáiban való részvételt, — hogy e harezok elmaradtak. Kérdeztük Berezit s ő keserűen panaszkodott, hogy mily rosszul érzi magát, mert már több éjen át perczig sem aludt.

Elhatározta orvossághoz folyamodni, s a legközelebbi alkalommal intézeti orvosunknak el is mondta baját, teljes reménységgel lévén eltelve az adandó gyógyszer gyógyhatása iránt.

Az orvos, — kit (különösen mióta vörös-bort rendelt neki vértisztítóul) csaknem bálványozott, — irt is számára vényt, egyszersmind élő szóval is megmondta, hogy »csak két port rendelék, melyeknek egyikét ma, másikat holnap fogja bevenni.«

Azonban a diák eszén nem fog ki még a diploma sem.

Midőn a gyógyszert elhozták, Berezi esetleg nem volt a szobában. Elhatároztuk tehát közös akarattal, — mert a csinyben mindig megegyeztünk — hogy megszaportíjuk a porok számát; s tervünk kivitele csak pár percz műve volt.

Azonnal mind megannyi gyógyszerészek voltunk.

Egyik capsulát csinált, másik krétát tört, harmadik lisztet hozott, én lestem, hogy mikor jó Berezi.

A pseudo-gyógyszer készen volt, egyenlő nagyságban s egyenlő vagy legalább hasonló színben a rendelt két porral.

Jött Berezi s a mint megpillantotta a porokat, még a bibiresók az orrán is nevetett örömeiben, az előre képzelt édes álomnak boldogító hatása miatt.

— De hogy lehet ez, — kérdé kíváncsi csodálkozásával, midőn a papír-bugyellárisba tekintett — hisz az orvos csak két port rendelt s itt mégis három van?

E kérdésre felsültünk volna, ha a véletlen is kezünkre nem játszik. A gyógyszerész, mintha tudta volna tervünket, hat darab ostyát küldött, s e körülmény miatt az előre kiszámított felelettel nem is késtünk.

— Hát nem látod, hogy hat darab ostya van? Már pedig csak két porhoz, — ha mindjárt kétszer ilyen nagyok is — hatot nem rendelnek. Tehát több mint bizonyos, hogy három por volt rendelve, s minden porhoz két ostya, tehát a háromhoz hat ostya.

Berezi e meggyőző érvelés- s fejtegetésben teljesen megnyudott; azonnal utra készítettük az egyik port, melyet Berezi minden habozás nélkül be is vett.

Az est eljött. — A gyógyszer hatott...

Berezi lankadtan sétált a szobában fel s alá. — Mindenikünk — a legkomolyabb arcot vágva — részvétellel kérdezte tőle:

— Hát most hogy érzed magad Berezi?

— Barátim! Mégis derék orvos ez az N. — mondá a tiszteletértzettől megilletődve.

— Hogy-hogy? kérdezők alig tartható mosolygás nélkül.

— Alig állok a lábamon, olyan álmos vagyok!

S ez az egy por elégséges volt arra, hogy »éjjeli harezai« megkezdődjenek s ismét végighorkolja a hosszú éjszakákat...

Fele se mese!

Ajánlom tehát e csodaszert az álmatlanságban szenvedőknek becses figyelmébe.

— 9 —

T Á R C Z A.

Néhány szó a macskazene eredetéről. ¹⁾

(Vége.)

A középkor sok tekintetben ártatlanabb volt a mai kornál, azt azonban még sem lehet tagadni, hogy a középkor erkölcsi durvábbak és nyersebbek voltak, mint a maiak. Kiknek jutna eszébe ma a temetőben vagy mi több, a templomokban mulatságokat rendezni? A középkori egyházi zsinatok pedig sokszor ilyesféle tilalmakat is voltak kénytelenek kibocsátani: »A temetőben és a templomokban tánczokat és illetlen játékokat rendezni nem szabad... A résztvevők közösítettessenek ki.«²⁾ — A trégueri (egyházi) zsinat hozzászéli, hogy azok is kiközösítendőek, a kik ama pajkos mulatságokban pusztá éneklés által vesznek részt.

Regino már a VI. században is talált egy zsinati határozatot az 589-ben tartott III. toledói zsinat rendeletei közt, a mely ama kereszténytelen szokást ostromolja, mely szerint sokan a helyett, hogy az istentiszteletben résztvennének, azt a templom körül folytatott tánczaikkal és illetlen énekeikkel zavarják. Ugyanazon Regino beszél halotti torokról, a melyeken ördögi énekek (diabolica carmina) énekeltek s a sír fölött dalos s tánczos lakomák tartattak. Az akkori gyónási kérdések közt a többi közt a következő is előfordult: »Énekelteél ördögi énekeket a halottak fölött?«

Ha már most a középkori néperkölcös a legkomolyabb s legszomorubb alkalmaknál is ilyes illetlenségeket engedett meg, nagyon természetes, hogy ezek még kevésbé hiányozhattak a vígabb jellegű lakodalmaknál s legkevésbé az özvegyek egybekelésénél.

¹⁾ Phillips nyomán.

²⁾ Corveys kézirat Martenenál IV. col. 158.

Hogy az álczás tánczok és játékok bizonyos körülmények közt a közérkölesiséget sérthetik: hogy azok legkevésbé illenek a templomba s a temetőbe, mind oly hathatós okok, a melyek az egyházat a föntebb felhozott s hasonló tilalmak kibocsátására birni képesek voltak. Egyébiránt az imént felsorolt okokon kívül volt az egyháznak még más, sokkal fontosabb oka az említett pajkos szórakozásokat a keresztények életéből kiküszöbölni. Minél később keressük amaz egyházi tilalmakat, mindinkább azt vesszük észre, hogy éppen a legrégebb tilalmak sokkal pontosabban írják le a szóban lévő játékokat, mint a későbbiek. Minél jobban távolodunk amaz időponttól, a midőn az európai népek a keresztény vallásra tértek át, a nevezett játékok is annál kevésbé durvának és illetleneknek tűnnek föl; a mi arra mutat, hogy ama játékok a pogányságnak lassacskán feledésbe menő öröksége. Ezen okoskodásunkban megerősít bennünket sz. Eligius VII. századbéli egyházi író is, a ki határozottan azt állítja, hogy mind ama játékok pogány származásúak, s a keresztény, a ki azokban résztvesz, ez által szintén pogány lesz. Mily nagy szerepet játszottak a játékok a pogányoknál, s mily rendkívül gyakoriak voltak az istentiszteletek alkalmával is, mindenki előtt ismeretes. A pogány germánok a haláleseteket is lakomák számára szolgáló alkalmaknak tekintették, a mely lakomáknál vig dalok énekeltettek s a táncz is járta. A lakodalmak nagyon természetesen még vigabbak és mulatságosabbak voltak.

Ha az eddigieket összevetjük, azt fogjuk találni, hogy a charivari tulajdonképen és eredetileg semmiben sem tér el a többi pogány eredetű mulatságoktól, a melyek ép úgy, mint a charivari, álczás, táncz és dalokban nyilvánultak, sőt eredetileg a charivarit még ama mulatságok különös fajának sem lehet tekinteni, s legkevésbé a guny kifejezésére szolgált. Az a fontos kérdés merül fel tehát most: hogy jött a charivari az özvegyek házasságával mint a házasságnak gúnyolási módja összefüggésbe?

Mindaddig, a míg a pogányság fennállott, az említett álczás játékok magához az istentisztelethez is tartoztak, s ennél fogva bizonyos vallásos, de természetesen pogány szellem lengte őket át. Mióta azonban Európában a kereszténység győzött, a pogánysággal együtt ama játékoknak is tűnniök kellett, az egyházi és világi hatóságok a pogánysággal együtt ama játékokat is tiltani, a keresztények pedig azokat mind jobban és jobban utálni kezdték.

Ha már most — a mint sokszor történt — egy sereg pogány valamely kereszténynek háza elé vonult, s ott egy álarcoszjátékot rendezett — ördögi és állati alakokkal — úgy ennek természetesen az illető kereszténységre nézve rendkívül nagy sértésnek kellett lennie. Egy ilyen látogatás nyilván kihívásul szolgált a játékokban való részvevésre, a mitől, mint az ördög szolgálatától, az illető keresztény irtózott és tartózkodott.

Midőn azonban az egyház a pogányságot végkép legyőzte, ama játékok ellenben elszakítva eredeti alapjuktól, a kereszténységben is fentartották magukat; amaz általános, csak az imént jelzett sértő jellegüket elvesztették ugyan, de a sértő jellegök azon esetekben mégis csak fönmaradt, a midőn egyes személyiségek cselekvésmódja ingerkedésre és gúnyra különös indokot szolgáltatott. S ilyen indok különösen az özvegyek házasságában látszott rejleni.

Ha valahol, úgy a házasságkötésnél rendkívül nehezen mehetett a régi pogány szokásoknak eltörlése, miután a házasság már régóta sok ünnepélyességgel járt s azonfelül az egyház is, a kétnejűség elkerülése végett, a nyilvános egybekelést követt. S innét van, hogy sok pogány eredetű szokás, mint pl. a völgegynek és tanuknak lökdösése, s az új házasságoknak boroz-

gatása mindjárt a templomban — igen sokáig, sőt az utóbbi esetben mai napig is fönmaradt. Különösen pedig a menyasszonyok elvittele a szülei háztól s ünnepélyes bevezetése a völgegy házhoz nem egy kihágásra és visszaélésre szolgáltatott alkalmat; mindezen szokások azonban semmi gúnyt sem tartalmaztak az egybekelő legény és hajadon ellen, hanem nem voltak egyebek mint az ókori pogány házassági ünnepélyességeknek maradványai. — Egész másképp állott az ügy az özvegyek házasságával. Már Tacitus is azt állítja, hogy az ősgermánok az ismételt házasságkötéseket nem szívesen látták¹⁾: az egyház pedig, jóllehet a második, a harmadik stb. házasságot is érvényesnek jelenti, mégis már a másodikikat sem ajánlja, sőt a szentatyák azt többször rosszalták s azt a fajtalanság jelének tekintették. Az egyház háromféleképen fejezte ki rosszaságát az özvegyek házassága fölött: a) a másodszor is házasságra lépőkre egy vagy két évi nyilvános vezeklést szabott; b) az ilyen házasságtól megtagadta az áldást (benedictio nuptialis); c) az oly férfinak, a ki kétszer házasodott, nem adta föl a papi rendeket.

Sőt még a világi jog szerint is voltak a második házasságnak — különösen a vagyont illetőleg — némi hátrányai, a melyekből a már említett garoni János 76-ot hoz fel. Ilyen volt pl. hogy csak egyet említsünk, azon törvényes szokás, mely szerint a férjhez menő özvegy az ugynevezett »Bocksbeutel«-t, egy varrás nélküli zsákot bizonyos csekélyebb pénzüsséggel volt köteles a tanácsnak átadni.

Ilyen körülmények közt nem lehet csodálni, hogy a régi álarcosz játékokat éppen a második házasságnál legkevésbé lehetett kiküszöbölni, s hogy azok ezen esetben valóságos gúnyjelleggel öltöztek magukra: itt, a hol az egyház nagyon is föltűnő módon visszahuzódott s megtagadta áldásait, a guny szabad folyást engedett magának. S innét van, hogy garoni János a charivarit is a második házasság jogi hátrányai közé sorolja. Ezen különben ugyancsak elvetemült szokás Franciaország egyes vidékein oly mély gyökeret vert, hogy volt több eset, a melyekben a bíróságok az özvegy házasságokat a tiszteletökre (!) rendezett charivari költségeinek megtérítésére kárhoztatták.²⁾

Idővel azonban a francia jogtudomány és igazságszolgáltatás maga is visszaretent az ilyen jogi tévedésektől, — s utóbb a charivari által megtiszteltettek jogot adott panaszt emelni az ilyen megtisztelők ellen. Az egymást érő tilalmak és büntetések daczára azonban a charivari a maga eredeti jellegében egész a mult század végeig föntartotta magát.

Miként vált meg a charivari az özvegyek házasságától, s miként fejlődött ki belőle az újabb, manapság már ritkább tüntetési mód, ennek kiderítése más kezekre vár, s mi igen örülnénk, ha az általunk megpendített tárgy bővebb kifejtésére mások is vállalkoznának.

Dr. Machovics Gyula.

RÖVID HIREK.

Adakozások a győri árvizkárosultak javára:

Éberling József nyugalm. budavári plébános . . .	2	frt.
Novákovich János pápai kamarás	5	»
Csajághy Károly nyugal. esperes plébános	2	»
Ágoston Antal	1	»
Összesen		10

¹⁾ Tacitus, Germania c. 19.

²⁾ Merlin, Repertoire universel et raisonné de jurisprudence — T. II. p. 207.

* **Legfelsőbb adomány.** A király ő Felsege a győri árvizkárosultak részére 2000, a királyné ő Felsege 1000 forintot adományozott magánpénztárából.

* **Simor János** bibornok herceg-primás ő eminentiája legujabban különféle jótékony- és közczélokra 4900 forintot, ezen fölül egyházmegyéje káplányai részére az idén is 5000 forintot adományozott.

* **Hivatalos köszönet.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter a kis-újszállási városi közbirtokosságnak, a közös vagyon felosztása alkalmával a népnevelés érdekét előmozdító, félmiliónyi értékű, iskolai célra tett nagylelkű adományérti elismerését és köszönetét fejezte ki.

* **Tilles Ferencz** apát, besztercebányai kanonok, mint Privigyé és Tuzsina egykori plébánosa, mindkét község templomának egyenkint ezer forintot adományozott.

* **A főváros két új prépostját:** Cselka Nándor esperes óbudai plébánost és Maszlaghy Ferencz budai kir. udvari plébánost f. hó 9-ikén szentelte föl a bibornok herceg primás ő eminentiája, budavári házi kápolnájában.

* **Két katolikus lapszerkesztőt,** b. Jósika Kálmánt és lovag Lonkay Antalt a magyarországi minorita-rend confrateri oklevéllel tisztelte meg.

* **Kalocsán** Jézus társaságának érseki Stephaneuma f. hó 6-ikán »A kis Jézus« című igen sikerült drámai és dalmű előadást tartott, kilencz élő képen. A rendezés és siker magától érthetőleg, első sorban az intézet derék tanári karának érdeme.

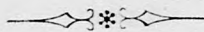
* **Az árvíz** a Duna mentén roppant károkat okozott, különösen Győrt és Győr vidékét egészen elöntötte. Sok ezer ember hajléktalanná lett s az inség annál nagyobb, mert a borzasztó csapás tél idején érte a lakosságot. A szerencsétlenek nevében a könyörületes szívekhez fordulunk s kérjük, hogy szeretetadományaikkal az inség enyhítéséhez járulni méltóztatnának.

— Megkerestettünk a következő sorok közlésére: **Felhívás!** Virágzó községünket a romboló vizár elborítván, Szeged iszonyu sorsára jutottunk — községünk mintegy ötezernyi lakossága, kik csaknem kizárólag a kézműves- és munkás-osztályhoz tartoznak — hajléktalanná vált s keresetüktől megfosztva — inség-s nyomorral küzd. E szerencsétlenek nevében fordulunk a nemeslelkű emberbarátok jótékonyosságához, hogy segély-adományaikkal községünk lakosságának nyomorát enyhíteni kegyeskedjenek. A szíves adományokat az e czélből alakított Wirth Antal községi bíró, Weidman Adolf, Moesári Ernő köz. tanácsos s Ruschek Antal plébános urakból álló segély-gyűjtő bizottsághoz (Győrsziget Klétyár-ut 6.) küldeni kérjük. A segély-adományok nyilvánosan hírlapilag nyugtáztatni fognak. Győrsziget, 1883. január 11-én. A községi elöljáróság: **Szabó Elek**, jegyző. **Wirth Antal**, k. bíró.

Lapunk szerkesztősége is köszönettel elfogad könyörödományokat s azokat nyilvánosan nyugtázza a segély gyűjtő bizottsághoz eljuttatja.

* **Dr. Eder Albert Ferencz** salzburgi hercegérsek titkos-tanácsossá nevezetett ki. * **Dr. Riesz Flórián**, nagytudományu jézustársasági atya, a »Stimmen aus Marialach« című jeles folyóirat alapítója, mult hó 30-ikán Feldkirchenben, Vorarlbergben meghalt.

* **Magnus báró** dániai perosz követ egyetlen leánya katolikussá lett.

IRODALOM.

— **A Kath. Theol. Folyóirat I. pályadíja.** Kivántatik két dolgozat, és pedig:

1) Az egyptomi, palesztinai, babyloniai, assyriai és perzsiai ásatások és leletek irodalmának, a mennyiben az a szent írás hittelességének igazolására felhasználható, általános átnézete, az illető művek rövid, legfőlegb 1 nyomtatott ivre terjedő ismeretével.

2) Négy-öt nyomtatott ivre terjedő tanulmány annak fel-tüntetésére, hogy általában és főbb részletekben mit nyertek a theologiai tudományok, mit különösen a szentirati tanszak, eme felfedezések felderítésének kapcsán.

Pályázati feltételek a szokásosak. Határidő f. évi jun. 30-ika.

A pályaművek alulírott szerkesztőséghez küldendők be. Pályadíj: a) egy nagylelkű Mecaenástól, kinek neve az eredménynyel együtt lesz közhírré téve: 50 frt. b) a szerkesztőség-től: a kitűzött pályátételre vonatkozó legkimerítőbb francia munka 4 kötetben. — Megjegyzendő, hogy pályázni fordítással vagy szolgai utánzással nem lehet: továbbá, minthogy két tétel van kitűzve, a pályadíjra csak az tarthat igényt, ki megfelelő két dolgozattal t. i. bibliographiai ismertetéssel és értekezésszerű tanulmányokkal egyszerre pályázik. Kelt Budapesten, 1883. jan. 8. **A K. Th. Folyóirat** szerkesztősége. Stáció-utca 55.

— Tisztelettel értesitem mindazokat, kik népünk jölléte és üdve körül szorgoskodnak, hogy **Fő-veszedelmünk** című, vagyis a káromkodás szörnyű bünéről szóló könyvecském e napokban II-ik kiadásban megjelenik. Amint eddig értesültem, világos nyelve és beszött történetkéi miatt örömet olvasca a nép, reménylem is, hogy az olvasás eredménye üdvös felocsadás.

Egy-egy példány ára 22 kr., tömegesb megrendelésnél (legalább 10) 17 kr. A szállítás gratis. Tóth Mike S. J. Kalocsán, jan. 9. 1883.

— **Pályázat.** Alólírtak, mint a »Jó könyvek« cz. népirodalmi vállalat kiadói, erkölcsi köteleességeknek tartják e vállalat füzetei között már a legközelebbi időben egy oly füzet közrebocsátását, mely a népet a pálinkaivás káros hatásáról meggyőzze. E czélt legjobban az által vélik elérhetni, ha a pálinka romboló hatása egy érdekesítő és erkölcsi tanulsággal bíró elbeszélés keretén belől költőileg feldolgoztatik. Ez okból pályázatot hirdetnek alulírt kiadók oly elbeszélésre, mely népies hangon tartva, fenti czél elérésére szolgál és a »Jó könyvek« keretébe beleillik.

A pályázat külső feltételei a következők: A pályázó mű terjedelme 1 legfeljebb 1½ ivnyi lehet a »Jó könyvek« alakjában. A pályázó mű idegen kézírással írva és szerző nevét rejtő jelíges levélkével ellátva legkésőbb 1883-ik évi márczius 31-ig küldendő be alulírottak könyvkiadóhivatalába (Budapest, IV. Váci-utca 11 sz.) A díjkorozott mű **250 frank jutalomban** részesül. A beküldendő művek bírálatát Győry Vilmos, Komócsy József és P. Szathmáry Károly urak voltak szívesek elvállalni. A pályanyertes mű a pályadíj kifizetése után alulírt kiadók tulajdonát képezi. Budapesten, 1883. jan. 5-én. **Révai Testvérek** könyvkiadóhivatala.

Találós kérdések.

Mi az: teste nincsen s még is látszik?

Árnyék.

Micsoda panaszló az, mely magát vádolja, meg is itéli, meg is bünteti?

A lelkiismeret.

Ki nem jár az orra után?

A r á k

Miért hunyja be szemét a kakas, mikor kukorikol?

Mert betéve tudja a nótáját.

Hogy lehet két botból, a nélkül, hogy elaprítsuk, tizet csinálni?

Keresztbe tesszem, lesz belőle római X.

Melyik víz egyáru a borral?

Melyet a korsóháros a borba tölt.

Mi az, mi mindig telik, mindig fogy, mégis ugyanaz marad?

A d o l y

A Lipcei kiállításon kitüntetve.

Valódi

HARZI KANÁRI MADARAK

gyönyörű énekkel,

kaphatók Klein Ödönnél B-Csabán.

Szétküldés a legmesszebb eső vidékekre is az élve megérkezés iránti jótállás mellett.

!! Árjegyzék ingyen, bérmentve !!

1-1

HIRDETÉSEK.

Budapest, IV. ker. Lipót-utca 6. sz.

HOFFMANN KÁROLY

Budapesti temetés-rendező-intézete.

Budapesten, IV. ker., Lipót-utca 6. sz. a.

Elvállal olesó és szép

TEMETÉS-RENDEZÉSEKET

VIII különböző osztály

köztudomású jutányos díjszabás szerint: **18. 25. 40. 60** frttól kezdve, egész **400 frton** túlmenő árakig; készletben tart:

holtak számára való felszerelvényeket,

ÉRCZ-, FA-,

lakozott és fényezett koporsókat,

természetes és művirágokból készült

KOSZORUKAT.

Hullaszállításokat

eszközöl a haza és külföld minden irányában stb. stb.

Ueberrimmt schön und billige

LEICHENBESTATTUNGEN

nach VIII verschiedenen Klassen

zu anerkannt billigem Tarif; von fl. **18. 25. 40. 60** bis über fl. **400**; unterhält ein großes Lager von

Leichenrequisiten,

Metall-, Holz-,

lackirten und polirtirten Särgen und

Kränzen

aller Art; auch werden

Leichen-Transportirungen

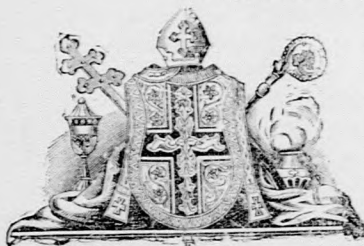
bejorgt nach allen Richtungen des In- und Auslandes etc.

4-16

Budapest, IV. ker. Lipót-utca 6. sz.

Miseruhák és egyházi szerek gyára.

Római katolikus rítusban.

Miseruhák, dalmatikák, pluviálék, albák, rochetek, zászlók, lobogók, Monstranzok, kelyhek, ciboriumok, füstölők, lámpák, gyertyatartók, chinapróbá-ezüstből,

Pontificale-eszközök

a leggazdagabb szerelésig.

ZAMBACH ÉS GAVORA

Budapesten, **váci-utca 17. szám.**

Ő Eminentija a bíbornok Magyarország Herceg Primásának szállítója.

Megrendelések a legrövidebb idő alatt pontosan eszközölnetnek.

Nem tetsző tárgyak kicseréltenek. 37-52

Kávét

megvámolva bármely posta-állomásra **bérmentve** utánvétel iránt kiszolgált 4% kilós csomagokban

	frt.	frt.
Cuba gyöngy legf.	2.—	9.50
Ceylon > >	1.95	9.25
Cuba legf.	1.90	9.—
Ceylon >	1.80	8.55
> fin.	1.75	8.30
Portorico legf.	1.70	8.08
Arab mocca >	2.05	9.75
Arany Jáva >	1.50	7.13
Rio >	1.20	5.70

CSAPLITZKY PÁL

kiviteli üzlete

Triesztben

ahol **Fűszer, Déli-gyümölcs, Tábla-olaj** stb. jutányos áron szintén kapható.

Bővebb árjegyzék bérmentve küldetik. 10-10

Kiadja a Szent-István-Társulat (Lövész-utca 13-dik szám.) — Felelős szerkesztő: **Ágoston Antal.**

Budapest, 1883. Nyomatott az Athenaeum r. társ. nyomdájában (Ferenziekt-tere Athenaeum-épület).